

LIIDU VÄLISASJADE
JA JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel, 20.6.2023
JOIN(2023) 20 final

**ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE JA
NÕUKOGULE**

EUROOPA MAJANDUSJULGEOLEKU STRATEEGIA

1. Euroopa majandusjulgeoleku tugevdamise strateegia

Üleilmne pandeemia, Venemaa algatatud ebaseaduslik ja provotseerimata sõda Ukrainas, vaenulik majandustegevus, küber- ja taristurünnakud, välissekkumine, desinformatsioon ja geopoliitiliste pingete teravnemine kõikjal maailmas on suurendanud ELi riikide ühiskonnaelu, majanduse ja ettevõtjate haavatavust ja toonud kaasa ohte, mida veel mõni aasta tagasi olemaski ei olnud.

Viimastel aastatel on EL viinud ühest küljest edukalt ellu oma prioriteete, kuid teisalt on tulnud teha suuri jõupingutusi oma haavatavuse kahandamiseks – seda nii energiapulgeoleku, pandeemiaks valmisoleku kui ka üldisemalt majanduse, tarneahelate ja peamise tehnoloogia vastupanuvõime vallas.

Sageli on aga ilmnenud, et Euroopa ei ole keerulisemaks muutunud geopoliitilises kontekstis uuteks ja esilekerkivateks ohtudeks piisavalt valmis. COVID-19 pandeemia tõi päevavalgele ohud, mida tarneahelate kontsentreerumine võib Euroopa majandusele kaasa tuua. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu näitas, kuidas liigne sõltuvus ühest riigist, mille väärtused, tavad ja huvid Euroopa omadest süsteemselt lahknevad, vähendab ELi strateegilisi võimalusi ning seab ohtu ELi riikide majanduse ja kodanikud. Liikmesriikidel ja ettevõtjatel on tulnud kanda majanduslike survemeetmete tekitatud kulusid. Näiteks on kehtestatud Euroopa toodetele ekspordikeelde ja Euroopa kaubamärkide boikotte, et sundida liikmesriike ja ettevõtjaid omaks võtma mõne teise riigi poliitilisi prioriteete. Kõik need suundumused ohustavad ELi riikide ühiskonnaelu ja majandust ning maailmakaubanduse toimimist, kahjustades otse ELi strateegilisi huve ja vähendades tema tegutsemisvõimet.

Olukorras, kus geopoliitilised pinged kuhjuvad, ent üleilmne majandusintegratsioon on tihedam kui kunagi varem, võivad teatavad majandusvood ja tegevused kujutada ohtu Euroopa julgeolekule. Järjest rohkem sõltub Euroopa julgeolek võimest muuta oma majandus vastupidavamaks ja hoida vaos varasematel aastakümnetel ohutuna paistnud majandussuhetest tulenevaid riske. Suured tehnoloogilised uuendused suurendavad konkurentsi ning muudavad majandus- ja julgeolekuprobleemid veelgi keerukamaks.

Uus geopoliitiline ja tehnoloogiline tegelikkus nõuab kohanemist ka poliitikaarindel, et säilitada valdav osa Euroopa hinnalistest majandussidemetest muu maailmaga, kuid samas võtta tõhusalt käsile uued, piiratud ulatusega, kuid olulised ohud.

EL ei ole selles protsessis üks: üle kogu maailma on riigid hakanud oma majandusjulgeolekule rohkem tähelepanu pöörama. Mõned arenenud majandusega riigid on juba praeguseks vastu võtnud spetsiaalse strateegia ja rakendavad seda. Ka areneva majandusega riigid on asunud meetmeid võtma, mitmekesistades oma majandussidemeid, et vähendada kahjulikku sõltuvust ja suurendada kohalikku tootmist. See suundumus näitab, et õitsengut, suveräänsust ja turvalisust on praegusel ajal võimalik hoida ainult siis, kui riikliku julgeoleku tagamise traditsioonilisi viise täiendatakse uute majandusjulgeoleku meetmetega. Liitlaste, partnerite ja ettevõtlussektori kaasamine aitab majandusjulgeoleku kavandamist hoogustada.

Ehkki viimastel aastatel on Euroopa Liit teinud suuri jõupingutusi erisuguste ohtudega võitlemiseks, oleks nüüd vaja välja töötada terviklik strateegia, mis hõlmaks majandusjulgeolekut, riskide vähendamist ja tehnoloogilise edumaa hoidmist elutähtsates sektorites. Selleks tuleks luua ELi, liikmesriikide ja ettevõtete tasandil majandusjulgeoleku riskide hindamise ja juhtimise usaldusväärne raamistik, säilitades ja suurendades samal ajal majanduse dünaamilisust. Raamistiku loomine on seda olulisem, kui arvestada, kui kiiresti kõnealused ohud arenevad ja kuidas need segunevad riikide julgeolekumuredega. Üheks näiteks on kiirus, millega areneb oluline uus tehnoloogia, hägustades piire tsiviil- ja militaarsektori vahel.

Strateegia lähtekohaks on hea ülevaate saamine olemasolevatest ohtudest ja arusaam, et Euroopa Liidu majandusjulgeoleku tugevdamise ja avatud majandusest saadava kasu vahel valitsevad suured vastuolud.

EL on hargmaiste ettevõtjate ja investeringute meelissihtpunkte. **ELi majandusliku edu aluseks on olnud avatud ja reeglipõhine kaubandus- ja investeerimissüsteem, turvalised piiriülesed ühendused ja koostöö teadusuuringute ja innovatsiooni vallas.** Ka rohe- ja digipöörde käigus jäävad need Euroopa konkurentsivõime ja majanduse vastupanuvõime oluliseks osaks. Konkurentsi saab edendada vaid kaubanduse ja ühtse turu abil, teisalt on vaja tagada juurdepääs toorainele, tehnoloogiale ja muudele sisenditele, mis on vajalikud konkurentsivõime, majanduse vastupanuvõime ning praeguse ja tulevase tööhõive ja majanduskasvu säilitamiseks. Samuti peab ELi partneritele kogu maailmas jääma võimalus pääseda üleminekul puhtale ja vastupanuvõimelisele majandusele ligi Euroopa turgudele, kapitalile ja tehnoloogiale.

Õige tasakaal on selline, mille puhul majandus- ja julgeolekuhuvid teineteist täiendavad. Tasakaalu saavutamisel keskendutakse kolmele järgmisele prioriteedile: **1) omaenda konkurentsivõime edendamine, 2) kaitse majandusjulgeolekut ähvardavate ohtude eest, 3) partnerlussuhted võimalikult laia ringi riikidega, kes jagavad ELiga majandusjulgeolekualaseid muresid ja huvisid.**

ELi majandusjulgeoleku strateegia prioriteedid

- Esiteks on vaja edendada omaenda **konkurentsivõimet**: suurendada majanduse ja tarneahelate vastupanuvõimet ning edendada innovatsiooni ja tööstuslikku suutlikkust, jäädes truuks senisele sotsiaalse turumajanduse mudelile. Selleks tuleb tugevdada ühtset turgu, investeerida tulevikumajandusse, rakendada usaldusväärset makromajandus- ja ühtekuuluvuspoliitikat, kasutada taasterahastut „NextGenerationEU“, investeerida inimkapitali ja täiendada Euroopa tööjõu oskusi. Muu hulgas on vaja mitmekesistada tarneallikaid ja eksporditurge ning tugevdada teadusuuringuid ja tööstusbaasi strateegilistes valdkondades, nagu kõrgtehnoloogilised pooljuhid, kvantarvutus, biotehnoloogia, nullnetotööstus, puhas energia ja kriitilised toorained.
- Teiseks tuleb **pakkuda kaitset** ELi majandusjulgeolekut ähvardavate üldteada ohtude eest, kasutades paremini ära kaubanduse kaitse, välisriigi subsidiumite, 5G/6G-julgeoleku,

välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute ja ekspordikontrolli vallas olemasolevaid vahendeid, aga rakendada ka uusi majanduslike survemeetmete tõrjumise vahendeid. Samal ajal on vaja hinnata ELi töövahendite tõhusust ja võtta uute riskidega toimetulekuks vajaduse korral kasutusele uusi töövahendeid, näiteks seoses ekspordi ja investeeringutega piiratud hulga sõjalisi rakendusi võimaldava olulise tehnoloogia valdkonnas (nt kvantarvutus, kõrgtehnoloogilised pooljuhid, tehisintellekt).

- Kolmandaks tuleb edendada **partnerlussuhteid** riikidega, kes jagavad ELi muret majandusjulgeoleku pärast, ning nendega, kellega ELil on ühised huvid ja kes on valmis vastupanuvõimelisemale ja turvalisemale majandusele üleminekul tegema ELiga koostööd. Praktikas tähendab see koostööd võimalikult paljude partneritega, et tugevdada majanduslikku julgeolekut, edendada vastupanuvõimelisi ja kestlikke väärtusahelaid ning tugevdada rahvusvahelist reeglitel põhinevat majanduskorda ja mitmepoolseid institutsioone. Samuti tähendab see partnerlussuhteid riikidega, kes rakendavad sarnaseid riskide vähendamise meetodeid, vabakaubanduslepingute sõlmimise edendamist ja lõpuleviimist ning investeerimist strateegia „Global Gateway“ alusel kestlikku arengusse ja turvalistesse sidemetesse kogu maailmas.

Käesolevast strateegiast tulenevad majandusjulgeolekumeetmed lähtuvad järgmistest aluspõhimõtetest: **proportsionaalsus** – ELi töövahendid peavad olema kooskõlas riskitasemega ja piirata tuleb negatiivset soovimatut ülekanduvat mõju Euroopa ja maailma majandusele; ning **täpsus** – tuleb täpselt kindlaks määrata, milliseid kaupu, sektoreid või tööstusharusid meetmed käsitlevad, ning tagada, et meetmed keskenduvad just riskile endale.

Käesolev strateegia rajaneb liidu vastupanuvõime ja haavatavuse kriitilisele hindamisele, millega on Euroopa tasandil algust tehtud juba varem, et parandada Euroopa majanduse ja tööstuse konkurentsivõimet ja vastupanuvõimet ja tugevdada avatud strateegilist autonoomiat. See hõlmab taasterahastu „NextGenerationEU“ kaudu rohe- ja digipöördesse tehtud suuremaid investeeringuid ning üha rohkemate erainvesteeringute kaasamist selliste meetmete rakendamisse, mis on võetud peamiste ELi tööstuspoliitikat reguleerivate õigusaktide kohaselt – nagu kiibimäärus, kriitiliste toorainete määrus ja nullnetotööstuse määrus. Sellist lähenemisviisi kinnitati ka Versailles’ deklaratsioonis, milles riigijuhid leppisid kokku vajaduses tugevdada Euroopa vastupanuvõimet ja suveräänsust sellistes valdkondades nagu energeetika, tervishoid ja farmaatsiatooted, toiduga kindlustatus ja kaitsevõime. See strateegia on ka vastuseks muredele, mida kodanikud väljendasid Euroopa tuleviku konverentsil.

Strateegia rakendamiseks on vaja rakendada sise- ja välispoliitika ühismeetmeid. See nõuab ühtlasi laiemat toetuspinda, et mitte piirduda üksnes Euroopa ja riikliku tasandi poliitikakujundajatega. Oluliseks partneriks on erasektor, kus on juba riskide vähendamisega algust tehtud. Üleilmsed varahaldurid on üha keerukamate ja ulatuslikumate maailmamajanduses esinevate riskide foonil oma kapitalipaigutusi järsult muutnud. Pikaajalise äristrateegia oluliseks osaks on saanud

vastupanuvõimelised ja mitmekesistatud tarneahelad, mis suurendavad majanduslikku julgeolekut, ning enam ei kaitsta kitsalt aktsionäride huve, vaid peetakse silmas üldist huvi laiemalt. Peamiste riskide kindlakstegemisel ja poliitikameetmete väljatöötamisel saabki EL tugineda selliste ettevõtjate kogemusele, kes on juba asunud mitmeid kõnealuseid ohte leevendama.

Käesolev teatis loob aluse majandusjulgeolekut käsitlevale arutelule liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga, et luua ühine raamistik riskide vähendamiseks ja liidu majandusjulgeoleku kaitsmiseks. Teatisega kujundatakse strateegia, millest juhinduda riskide ühisel hindamisel ja olemasolevate töövahendite kasutamisel ning mille abil teha kindlaks ELi majandusjulgeoleku kangas leiduvad lüngad, et need siis ühiselt kõrvaldada.

2. Euroopa majandusjulgeolekut ähvardavad ohud

Käesoleva strateegiaga kaitstakse ELi majandusjulgeolekut ja tugevdatakse ELi majanduse vastupanuvõimet, tehes samal ajal jõupingutusi selleks, et säilitada ja suurendada oma tehnoloogilist edumaad. Selleks on ette nähtud investeringud ELi konkurentsivõimesse, tarneahelate mitmekesistamine ja vahendid majanduslike survemeetmete tõrjumiseks. Strateegiaga hoitakse ära tundliku kujunemisjärgus tehnoloogia ja muude kahesuguse kasutusega kaupade leke probleemsetesse sihtkohtadesse, kus viljeletakse tsiviil-sõjalise riskasutuse strateegiat.

Nende eesmärkide saavutamiseks on vaja selget ülevaadet ohtudest ja nende arengusuundadest. **Selleks süvendavad komisjon ja liikmesriigid kriitilise tähtsusega tarneahelate analüüsi, katsetavad nende vastupidavust ja määravad kindlaks ohutaseme.**

Komisjon ja kõrge esindaja on määranud kindlaks järgmised majandusjulgeoleku laiapiirilised ja mittetäielikud ohuvaldkonnad: 1) tarneahelate vastupanuvõime; 2) elutähtsa taristu füüsiline ja küberjulgeolek; 3) tehnoloogia turvalisus ja tehnoloogia leke; 4) majandusliku sõltuvuse ja survekamise kasutamine sõjalisel otstarbel. Oht võib avalduda kogu väärtusahela ulatuses alates teadmusloomest ja alusuuringutest kuni turustamise ja suuremahulise tootmiseni.

Euroopa majandust ähvardavad ohud

Tarneahelate vastupanuvõime ja energiajulgeolekuga seotud ohud – hinnatõus, kriitilise tähtsusega toodete või sisendite kättesaamatus või nappus ELis, sealhulgas, kuid mitte ainult, selliste toodete ja sisendite kättesaamatus ja nappus, mis on seotud rohepöördega või on vajalikud stabiilse ja mitmekesise energiavarustuse ja ravimite jaoks.

Elutähtsa taristu füüsilise ja küberjulgeolekuga seotud ohud – elutähtsa taristu, näiteks torujuhtmete, merealuste kaablite, elektrijaamade, transpordisõlmede ja elektroonilise side

võrkude häired ja sabotaaž, mis võib kahjustada kaupade ja teenuste turvalist ja usaldusväärset pakkumist ja andmeturvet ELis.

Tehnoloogia turvalisuse ja tehnoloogia lekkega seotud ohud – *ELi tehnoloogilise arengu, tehnoloogilise konkurentsivõime ja tipptasemel tehnoloogiale juurdepääsuga seotud ohud, sealhulgas ohud mis tulenevad digivaldkonna pahatahtlikest tavadest, nagu spionaaž või ebaseaduslik teadmused. Mõnel juhul võib tehnoloogia leke aidata suurendada sõjalist ja luurevõimet sellistel jõududel, kes soovivad kasutada tehnoloogiat rahu ja julgeoleku õõnestamiseks. Eelkõige avaldub selline oht kahesuguse kasutusega tehnoloogia puhul, nagu kvantitehnoloogia, kõrgtehnoloogilised pooljuhid ja tehisintellekt, mistõttu on vaja võtta asjakohaseid riskimaandamisemeid.*

Ohud, mis on seotud majandusliku sõltuvuse ja survekamise kasutamisega sõjalisel otstarbel – *Oht, et kolmandad riigid võtavad kaubandust või investeeringuid mõjutavate meetmetega sihikule ELi, selle liikmesriigid või selle ettevõtjad, et muuta omatahtsi siinset õiguspärast poliitikakujundust.*

Lõpuks on oluline tähele panna, et eespool nimetatud ohud võivad hakata teatavatel asjaoludel ohustama mõne riigi **riiklikku julgeolekut**. Eelkõige võib see juhtuda seoses järgmisega: kahesuguse kasutusega tehnoloogia leke ning julgeolekut ja avalikku korda ohustavad välismaised otseinvesteeringud; kahesuguse kasutusega kaupade eksport ja välisinvesteeringud piiratud hulga kõrgtehnoloogia puhul, mis võib aidata suurendada sõjalist ja luurevõimet jõududel, kes soovivad kasutada neid võimeid rahvusvahelise rahu ja julgeoleku ähvardamiseks; tundliku teabe turvaline käsitlemine.

Sellelt lähtekohalt **paneb komisjon ette teha üheskoos ELi liikmesriikidega ja erasektori sidusrühmade kaasabil kindlaks ELi majandusjulgeolekut ähvardavad ohud**, mis riivavad liidu põhihuve, ja hinnata neid selgelt määratletud parameetrite abil, võttes arvesse geopoliitilise olukorra muutumist ja vajadust mööda sidusrühmade seisukohti. See peaks olema dünaamiline ja pidev protsess.

Selleks paneb komisjon ette allpool esitatud menetlused, mida tuleks viia läbi koostöös liikmesriikidega, ja kui see on vajalik, kooskõlastatult kõrge esindajaga.

- Tarneahelate vastupanuvõimet ähvardavaid ohte hindab komisjon, kes kasutab selleks ELi strateegiliste sõltuvuste analüüsi, muutes seda põhjalikumaks ja pöörates erilist tähelepanu sellisele sõltuvusele, mille puhul on suurem tõenäosus, et seda kasutatakse geopoliitilistel eesmärkidel sõjaliseks otstarbeks.

- Elutähtsa taristu füüsilist ja küberjulgeolekut ähvardavat ohtu hinnatakse jätkuvalt kooskõlas nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitusega.
- Tehnoloogia turvalisuse ja tehnoloogia lekkega seotud ohte hinnatakse majandusjulgeoleku seisukohast oluliste strateegiliste tehnoloogialahenduste loendi abil. Kõige tundlikumate ohtude puhul esitab komisjon loendi kahesuguse kasutusega tehnoloogialahendustest, mille suhtes tuleb teha riskihindamine ja mille nõukogu võiks vastu võtta 2023. aasta septembriks. Loend põhineb kitsalt määratletud ja tulevikku suunatud kriteeriumidel, nagu tehnoloogia toetav ja ümberkujundav laad, tsiviil-sõjalise riskitasuse oht ning oht, et tehnoloogiat kasutatakse ära inimõiguste rikkumiseks. Prioriteetset tehnoloogiat tuleks hinnata üheskoos liikmesriikidega 2023. aasta lõpuks, et määrata kindlaks asjakohased kaitse- ja müügiedendusmeetmed.
- Majandusliku sõltuvuse ja majandusliku survestatmise sõjalisel otstarbel kasutamise ohtu hinnatakse muu hulgas hiljuti kokku lepitud survestatmisvastase määruse taustal.

Et arusaam majandusjulgeolekust oleks ühtne, sihipärane ja ajakohane, peaks nõukogu vaatama komisjoni ja vajaduse korral kõrge esindaja sisendi põhjal nelja ohuvaldkonna riskihindamise üldise olukorra iga kuue kuu järel läbi ning esitama selle kohta Euroopa Ülemkogule igal aastal aruande.

Lisaks tugevdab kõrge esindaja koostöös liikmesriikidega **ühtset luureandmete analüüsiüksust (SIAC)**, et parandada selle suutlikkust avastada ELi majandusjulgeolekut ähvardavaid ohte.

3. Majandusjulgeoleku strateegia elluviimine

Loetletud riskide maandamisel tugineb ELi majandusjulgeoleku strateegia järgmistele põhimõtetele:

- 1) EL peab edendama omaenda **konkurentsivõimet** ja majanduskasvu, tugevdama ühtset turgu, toetama tugevat ja vastupanuvõimelist majandust ning edendama teadusuuringuid ja laiendama oma tehnoloogia- ja tööstusbaasi;
- 2) EL peab **kaitsma oma majandusjulgeolekut**, kasutades selleks mitmesuguseid meetmeid ja vahendeid ja võttes vajaduse korral kasutusele uusi sihtvahendeid;
- 3) EL peab edendama **partnerlussuhteid** ja tugevdama koostööd kõikjal maailmas.

3.1 ELi majandusbaasi, konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamine

Parim viis, kuidas ELi saab hoida oma majanduse õitsengut, innovatiivsust ja vastupanuvõimet, on edendada ühtset turgu. Selle peamiseks eeliseks on ELi piiriülesest koostööst ja võrdsetest tingimustest tulenev mastaabisääst. Ühtse turu eeliste võimendamiseks kasutab EL ära **kaubandussuhteid ning rakendab strateegia „Global Gateway“ investeringuid ja muid poliitikameetmeid**, mille abil tagada üleilmsete tarneahelate toimimine ja kujundada üleilmseid standardeid, mis aitavad ELi konkurentsivõimet ja tarnekindlust veelgi

tugevdada. ELi majanduskasvule ning konkurentsi- ja vastupanuvõimele on juba praeguseks avaldanud paljudes valdkondades, sh elutähtsa taristu vallas, soodsat mõju taasterahastu „NextGenerationEU“ ja Ühtekuuluvusfondi abil käivitatud reformid ja investeeringud.

Viimastel aastatel on **komisjon võtnud vastupanuvõime suurendamiseks ja tarneahelate tugevdamiseks vastu mitu ettepanekut**. Ühtse turu vastupanuvõime tugevdamiseks on tehtud olulisi algatusi **ELi tööstusstrategia** raames: tööstusliitude loomine, et kiirendada tegevust puhta tehnoloogia, toorainete, protsessorite ja pooljuhtide, andmete ning serv- ja pilvandmetöötamise valdkonnas; üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide käivitamine, et koondada ressursse murrangulise innovatsiooni jaoks; ringmajanduse edendamine; rohe- ja digioskuste parandamine; uus strategia, mille abil tagada ELi juhtpositsioon ülemaailmsete standardite kehtestamisel. Samal viisil on Euroopa roheline kokkuleppe ja programmi „RepowerEU“ kohane energiaüleminek oluline samm energiavarustuskindluse tugevdamisel. Nimetatud valdkonnas on juba tehtud märkimisväärsed edusamme, kuid eelseisvas energialiidu olukorda käsitlevas aruandes on kavas määrata kindlaks edasised vajalikud jõupingutused.

Kriitiliste toorainete määruse ettepanekuga hõlbustatakse kriitilise tooraine kaevandamist, töötlemist ja ringlussevõttu ELis, vähendades sõltuvust ja suurendades valmisolekut. **Euroopa kiibimäärusega** kindlustatakse pooljuhtide tarned, samal ajal kui kavandatud **nullnetotööstuse määrusega** suurendatakse ELis nullnetotehnoloogia tootmist. Algatused hõlmavad tõhusaid juhtimismehhanisme, mis võimaldavad õigeaegset koostööd ja teabevahetust komisjoni, nõukogu ja liikmesriikide vahel.

Neil algatustel on otsene mõju tarneahelate ja ressurssidele juurdepääsu jätkuvale kindlustamisele (nagu on rõhutatud julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilises kompassis, konkureerivad tarnekanalite ja ressursside nimel ka strateegilised konkurendid), mis on vajalik **Euroopa kaitsektori tehnoloogia- ja tööstusbaasi** uuenduslikkuse, konkurentsivõime ja vastupanuvõime tagamiseks. Seetõttu on nende õigeaegne vastuvõtmine Euroopa majandusjulgeoleku jaoks äärmiselt oluline.

Kriitilise tähtsusega toodete kättesaadavust ja vaba ringlust hädaolukorras aitab tagada **ühtse turu hädaolukorra mehhanism**. Edaspidi on ühtse turu hädaolukorra mehhanismi abil võimalik jälgida strateegiliste toodete ja teenuste liikumist, sealhulgas tarneahelate häireid ja nendega seotud lünki, ning reageerida vajaduse korral kiiresti ja ühiselt.

Kiiremas korras on vaja rohkem investeeringuid, et tagada ELi juhtpositsioon ja konkurentsivõime strateegilise kujunemisjärgus tehnoloogia alases teadus- ja arendustegevuses. Erainvesteeringute kaasamiseks jätkab komisjon **kapitaliturgude liidu** arendamist. Komisjon teeb ka ettepaneku võtta vastu uus määrus, millega luuakse **Euroopa strateegilise tehnoloogia platvorm** (STEP). Platvormi abil toetatakse rohe- ja digipöörde eesmärkide saavutamiseks süva- ja digitehnoloogia, puhta tehnoloogia ja biotehnoloogia väärtusahelate arendamist, tootmist ja tugevdamist liidus. Platvorm aitab liidul oma strateegilist sõltuvust vähendada ja mõnes valdkonnas ära hoida.

Pärast olemasolevate vahendite kohaldamise läbivaatamist esitab komisjon 2023. aasta lõpuks aruande selle kohta, kuidas tagada piisav ja strateegiliselt sihitud toetus kahesuguse kasutusega tehnoloogia arendamisele.

3.2 Kaitse majandusjulgeolekut ähvardavate ohtude eest

Et pakkuda kaitset majandusjulgeolekut ähvardavate ohtude eest, on ELil kasutada spetsiaalsed riskide vähendamise vahendid ja meetmed. On vaja hinnata, kui tõhusad on kasutatavad vahendid muutuvate ohtudega tegelemisel ja kaaluda vajaminevaid uuendusi ja uusi vahendeid.

Majandusliku sõltuvuse ja survekamise kasutamine sõjalisel otstarbel

Ehkki igasugune strateegiline sõltuvus on ohuks majandusjulgeolekule, võivad kolmandad riigid võrdseid tingimusi kallutavate turuväliste majandusmeetmete ja tavadega sellist sõltuvust veelgi halvendada. Komisjon rakendab ebaausate meetmete ja tavade vastu sihikindlalt kaubanduse kaitsemeetmeid ning on valmis võtma siseturul võrdsete tingimuste tagamiseks kasutusele välisriigi subsidiumite määruse.

Vastuseks sihiteadlikule majandussurvele, mille alla EL ja selle liikmesriigid on viimastel aastatel jäänud, on EL võtnud vastu **survestamisvastase määruse**. Määrusega soovitakse eelkõige takistada kolmandaid riike piiramast või ähvardamast piirata ELi õiguspärase poliitika muutmiseks kaubandust või investeeringuid, kuid samuti nähakse sellega ELi jaoks ette võimalus võtta viimase abinõuna vastumeetmeid. EL teeb ühtlasi koostööd partnerriikidega, et jälgida survekamisjuhtumeid ning hinnata vajadust koordineeritud vastumeetmete järele ja määrata kindlaks nende ulatus.

Julgeolekut ja avalikku korda mõjutavad välisinvesteeringud

Julgeoleku ja avaliku korra kaitseks on **välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määrusega** loodud liikmesriikide ja komisjoni koostöömehhanism, mille kaudu vahetada teavet, tõstatada julgeolekuga seotud küsimusi ja leida lahendusi välismaiste otseinvesteeringutega seotud probleemidele. Alates 2020. aasta oktoobrist on komisjon ja liikmesriigid vaadanud läbi üle 1000 välismaise otseinvesteeringu tehingu. Komisjon hindab praegu kehtivat raamistikku ja teeb enne 2023. aasta lõppu ettepaneku selle läbivaatamiseks. Liikmesriigid, kes ei ole riiklike välismaiste otseinvesteeringute taustauuringumehhanismi veel rakendanud, peaksid seda viivitamata tegema.

Tehnoloogia turvalisus ja tehnoloogia leke

ELi majandusjulgeoleku jaoks on vaja võimet uut tehnoloogiat välja töötada ja tehnoloogia arenguga sammu pidada, et vähendada strateegilist sõltuvust ja võimaldada oma tehnoloogilist edumaad edendada ja kaitsta.

ELi teadusuuringute ja innovatsiooni keskmes on avatus ja rahvusvaheline koostöö. Et aidata hoida ära ELi rahastatava tehnoloogia leket, võib komisjon liidu strateegilise vara, huvide,

autonoomia ja julgeoleku kaitsmiseks välistada nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel mõne kolmanda riigi üksuse või mõne kolmanda riigi kontrollitava ELi üksuse osalemise teadusuuringute, innovatsiooni ning digivõimete kasutuselevõtu projektides. Samuti võib komisjon võtta vaatluse alla programmi „Euroopa horisont“ alusel rahastatud teadusuuringute tulemuste (sealhulgas intellektuaalomandi) üleandmise mitteassotsieerunud kolmandatele riikidele ja seista sellisele üleandmisele vastu.

Et suurendada teadusuuringute turvalisust laiemalt, on komisjon töötanud välja **teadusuuringute- ja innovatsioonialase välissekkumise tõrjumise töövahendi**, mis aitab edendada kogu Euroopas riiklikul ja valdkondlikul tasandil teadus- ja innovatsioonisektori vastupanuvõimet ning suurendada teadlikkust.

Tehnoloogia puhul, mida peetakse majandusjulgeoleku seisukohast kriitiliseks (ja mis on punkti 2 kohaselt kindlaks tehtud), paneb komisjon pärast hindamist ette meetmed, millega parandada teadusuuringute turvalisust, tagades eespool nimetatud instrumentide süsteemse ja järjekindla elluviimise, ning teeb kindlaks ja võtab käsile muud võimalikud lüngad. Seda tehes tuleb säilitada ELi majandusinnovatsiooni alustalaks olev süsteemne avatus.

Kaudselt mõjutab ELi majandusjulgeolekut standardite kehtestamine, mis on osa nn pehmest jõust, millega mõjutada tehnoloogia arengut (ühtlasi võimaldab see liidul piirata võimalusi kasutada kurjasti tehnoloogiat, mis võib liidu majandusjulgeolekut ohustada). Nagu on sätestatud **ELi standardimisstrateegias**, peab EL olema suuteline kujundama rahvusvahelisi standardeid vastavalt oma väärtustele ja huvidele ning kooskõlas liidu õigustikuga. Seoses tehisintellektimääruse, andmemääruse ja küberkerksuse määruse ettepanekutega töötab EL välja Euroopa standardid ja teeb partneritega koostööd, et saavutada standardite ühtlustamine rahvusvahelisel tasandil. Samamoodi aitab tehnoloogia leket ära hoida intellektuaalomandi ja eriti patentide õiguskaitse tagamine.

Oma 2020. aasta küberjulgeoleku strateegia alusel võtab EL meetmeid, et võidelda digivaldkonnas levivate pahatahtlike tavade vastu ja pakkuda kaitset ebaseadusliku mõjutamise, tööstusspionaaži ja ebaseadusliku teadmusklekke eest. **Küberkerksuse määruse** ettepanekuga parandatakse liidus müüdava riist- ja tarkvara küberturvalisust avaliku ja erasektori jaoks. EL jätkab võitlust küberruumi kasutades toime pandud intellektuaalomandi varguse vastu, kasutades sellise pahatahtliku tegevuse tõrjumiseks muu hulgas **ELi hübriidmeetmete kogumit ja küberdiplomaatia meetmete kogumit**.

Majandusjulgeolek kaitstud taristu kaudu

EL on vastu võtnud **direktiivi elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse kohta ning muudetud direktiivi võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse kohta (küberturvalisuse 2. direktiiv)**. Nendega luuakse ajakohastatud ja terviklik õigusraamistik, millega tugevdada elutähtsa taristu (sealhulgas energia-, transpordi-, tervishoiu-, digi-, vee- ja toidutaristu) füüsilist ja digitaalset

vastupanuvõimet. Vastavalt nõukogu 2022. aasta detsembri soovitusel on juba võetud sihtmeetmeid intsidentidele reageerimise ühtlustamiseks ELis.

5G-võrkude turvalisuse ja vastupanuvõime suurendamiseks on **5G meetmepaketis** sätestatud meetmed, mida peavad kohaldama kõik liikmesriigid, sealhulgas meetmed, millega piirata ja tõrjuda suure riskiga tarnijaid. 15. juunil 2023 nõudis komisjon tungival, et liikmesriigid, kes ei ole suure riskiga tarnijaid käsitlevaid meetmeid veel täielikult kohaldanud, teeksid seda viivitamata.

ELi elutähtsa taristu tarneahela kindlustamisel on oluline osa ka kavandatud **küberkerksuse määrusel**. Elektroonilise side taristu ja energiasektori jaoks töötatakse välja eraldi küberriskide hinnangud ja stsenaariumid, millest juhinduda **kübersolidaarsuse määruse** alusel ette nähtud meetmete kavandamisel, eelkõige kriitilise tähtsusega üksuste koordineeritud testimise läbiviimisel.

Kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli koordineerimise parandamine ELis

Strateegiline tehnoloogia võib olla kahesuguse kasutusega ja vajada erilist tähelepanu. Nagu eespool punktis 2 on märgitud, koostab EL majandusjulgeoleku seisukohast kriitilise tähtsusega tehnoloogialahenduste loendi ja hindab ühiselt nendega seotud riske. Kuigi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi suhtes kohaldatakse rahvusvahelist ja ELi raamistikku, on ekspordikontrolli rakendamist ja täitmist käsitlevad otsused peamiselt liikmesriikide teha.

Kahesuguse kasutusega kaupadega seotud ekspordikontrolli aluseks on rahvusvahelised ekspordikontrolli standardid ning viimastel aastakümnetel on selle kujundamisel lähtutud liidu julgeolekupoliitika eesmärkidest, edendades samal ajal avatust ning teadusuuringuid ja innovatsiooni soodustavat keskkonda ning tuumarelva leviku üldist tõkestamist. EL tugevdab oma toetust rahvusvahelistele ekspordikontrolli režiimidele, kuigi ELi tegutsemisvõimalust kammitseb asjaolu, et ta on vaid ühe praegu tegutseva rahvusvahelise ekspordikontrollirežiimi liige ja veel ühes vaatleja.

Võttes arvesse mitmesuguse strateegilise tehnoloogia varasemast suuremat sõjalist potentsiaali, Venemaa ebaseaduslikku agressioonisõda Ukraina vastu, suurenenud geopoliitilisi pingeid ja nende riiklikku julgeolekut ähvardanud ohte, on mõned ELi liikmesriigid ja kolmandad riigid tõhustanud riiklikku ekspordikontrolli, et piirata kriitilise tähtsusega tehnoloogia ekspordi väljaspool rahvusvaheliste ekspordikontrollirežiimidega ette nähtud nõudeid või mõnel puhul sellised nõudeid täiendades, näiteks kõrgetehnoloogiliste pooljuhtkiipide tootmiseseadmete ja kvantandmetöötluse seadmete puhul. Viimase aja sündmused on toonud esile vajaduse režiimi paindlikumaks muuta, et olla ka edaspidi valmis sündmuste käigule reageerima.

ELi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli määrus vaadati 2021. aastal läbi, et võtta paremini arvesse ohte, mis on seotud kiiresti areneva julgeoleku-, tehnoloogilise ja kaubanduskeskkonnaga, pöörates erilist tähelepanu tundliku kujunemisjärgus tehnoloogia

ekspordile. Ehkki ekspordikontrolli rakendamine on liikmesriikide pärusmaa, võib määruse sätete järgi kehtestada üks liikmesriik ekspordikontrolli teise liikmesriigi õigusaktide alusel, mis võimaldab ELil liikmesriikidel oma ekspordikontrolli komisjoni toetusel kooskõlastada ja saavutada piiriülest mõju. Need sätted on praegu katsetamisel.

Ekspordikontrolli vallas on muutunud üha selgemaks vajadus kiirema ja koordineerituma ELi tasandi tegevuse järele, sest liikmesriikide koordineerimata tegevus tekitaks lünki ning õõnestaks ekspordikontrolli tõhusust ja ühtse turu terviklikkust. Kuna üha rohkem on sellist tehnoloogiat, mis on riikliku julgeoleku jaoks oluline ja mis nõuab riigi tasandil kontrolli, nõrgendaksid erinevused liikmesriikide vahel ELi kui terviku majanduslikku julgeolekut. Selle ärahoidmiseks tuleks kehtivat määrust täielikult rakendada. Samal ajal tuleks alustada praeguse raamistiku najal arutelu võimaluse üle näha ette Euroopa tasandil ulatuslikum koordineerimine, mis läheks kaugemale praegusest liikmesriikidevahelise läbipaistvuse tagamise kohustusest.

Seetõttu esitab komisjon **hiljemalt tänavuse aasta lõpuks ettepaneku muuta kehtivat raamistikku tulemuslikumaks ja tõhusamaks**. Kuna rahvusvahelised ekspordikontrollirežiimid on sattunud surve alla, aitaks selline ettepanek, mis järgiks täielikult ELi ja liikmesriikide vastavaid pädevusi, muuta kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli kiiresti muutuvast tehnoloogilises ja julgeolekukeskkonnas otstarbekohasemaks ja tugevdaks ELi positsiooni ülemaailmsel areenil.

Välisinvesteeringud

ELil ja liikmesriikidel on ühine huvi **hoida ära olukord, kus ELi ettevõtjate kapitali, oskuste ja teadmuse abil arendatakse sellist kõrgtehnoloogiat, mille kohta võib arvata, et see suurendab sõjalist ja luurevõimet jõududel, kes soovivad kasutada neid võimeid rahvusvahelise rahu ja julgeoleku õõnestamiseks**.

Strateegiline kaubandus- ja investeerimiskontroll nõuab terviklikku lähenemisviisi, mis võimaldaks ELil kaitsta oma olulisi julgeolekuhuve. Sellega seoses tõstatub küsimus, kas eksporditud kaupade kõrval ei peaks kontrolli rakendama ka investeeringutele, sest tehnoloogia ja oskusteave võib lekkida ka investeerimisel.

Lisaks on vaja tihedamat koostööd, et hoida ära tundliku kujunemisjärgus tehnoloogia ja muude kahesuguse kasutusega kaupade leke probleemsetesse sihtkohtadesse, kus viljeletakse tsiviil-sõjalist ristikasutust, ning takistada sellist eksporti ja selliste investeeringute tegemist teistel.

Komisjon selgitab koostöös liikmesriikidega välja, mil viisil võivad **välisinvesteeringud** majandusjulgeolekut ohustada. Komisjon moodustab **liikmesriikide ekspertidest uue spetsiaalse töörühma**, kes aitab neid ülesandeid täita, ja loob uue struktureeritud ja konfidentsiaalse koostöömehhanismi. Uue eksperdirühma abil korraldatakse vajaduse korral ka ettevõtjate ja muude sidusrühmade ning partnerriikide teavitamist ja nendega konsulteerimist.

Sellelt pinnalt hakkab komisjon analüüsima võimalikke meetmeid, mille abil hinnata välisinvesteeringutest tulenevat riski, ja kavatseb teha aasta lõpuks sellekohase algatuse ettepaneku.

Kokkuvõttes on vaja suuremat ühtsust ELi tasandil, et olla julgemini ja kiiremini valmis rakendama vajalikke instrumente ning tegelema aktiivselt kokkulepitud reeglite jõustamisega. EL ja selle liikmesriigid peaksid tagama, et instrumente kasutatakse majanduse vastupanuvõime tugevdamiseks ja oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks täiel määral, pidades silmas ka mõju väljaspool ELi. ELi ettevõtjaid tuleks ühtlasi julgustada vaatlema hoolsuskohustuse järgimise ja riskijuhtimise käigus ka majandusjulgeolekuga seotud riske. Mõne valdkonna puhul on käesolevas teatises rõhutatud **vajadust tugevdada tänaste ohtudega toimetulemiseks olemasolevaid vahendeid või töötada välja uusi.**

3.3 Majandusjulgeoleku partnerlused

EL ei suuda saavutada majandusjulgeolekut üksi. Samuti ei saa ELi poliitiline tegevus olla ühepoolne. Maailmamajandus on jätkuvalt üks terviklik süsteem, mille kõik osad on omavahel seotud, mistõttu sõltub ELi tegevuse tulemuslikkus mh teiste osalejatega tehtavast koostööst ja koordineerimisest. Läbipaistvus ja koostöö võimaldavad ELil tagada, et tema majandusjulgeolekupoliitikal ei ole soovimatuid tagajärgi kolmandatele, sh kõige haavatavamatele riikidele. Tarneahelat puudutavate riskide vähendamine ja häirete leevendamine nõuab tarnete mitmekesisustamist ning juurdepääsu loomist mitmetele eri impordi- ja eksporditurgudele. Liiatigi on strateegiliste sektorite suure sõltuvusega seotud ohud ELis väga sarnased neile, millega puutuvad kokku teised üleilmsed osalejad, teiste seas ELi lähimad partnerid, kuna majandusliku survestamise eri vormid ohustavad kõiki maailma riike.

Seetõttu on ilmne, et koostööd tuleb teha võimalikult laia ringi partneritega, sealhulgas pikaajsete sarnaselt meeletatud partneritega, nagu G7 liikmed, samuti teistega, kellel ELil on ühised huvid ja kes on valmis koostööd tegema.

Koostöö peab olema paindlik ning võib erineda vormilt, ulatuselt ja osalejate tüübilt, lähtudes ühistest huvidest ja ühistest sõltuvustest ning asjaomase poliitikavaldkonna või tuvastatud riski eripärast.

Kahe- ja mitmepoolne koostöö

EL laiendab märkimisväärselt oma kahe- ja mitmepoolseid koostöövahendeid, et olla suurema majandusjulgeoleku tagamiseks piisavalt paindlik. Paindlikkus tugineb arusaamale, et julgeolek sõltub suure hulga mitmesuguste partnerite olemasolust, ja see peab olema liidu tegevuse keskne telg. Intensiivne majandusjulgeolekualane koostöö on käivitatud mitmete partneritega, sh USA ja **Indiaga** kummagi riigiga rajatud **kaubandus- ja tehnoloogia nõukogu** raames. Spetsiaalset majandusjulgeolekualast töösuunda hõlmab ka ELi ja Jaapani kõrgetasemeline dialoog.

Rohkelt võimalusi majandusjulgeolekualaseks koostööks pakub **G7**. Hiroshima 2023. aasta mai tippkohtumise avaldus majanduse vastupanuvõime ja majandusjulgeoleku kohta kinnitab G7 juhtide valmidust teha koostööd, sh koos partneritega väljastpoolt G7 riike, et suurendada maailmamajanduse vastupanuvõimet ja majandusjulgeolekut, tagades tarneahelate ja elutähtsa taristu vastupanuvõime, reageerides kahjulikele tavadele, nagu turuvälised majandusmeetmed ja majanduslik surveastamine, ning takistades kriitilise tähtsusega ja kujunemisjärgus tehnoloogia leket.

Võimalikult mahuka geomajandusliku meetmekogumi olemasolu võimaldab leida iga majandusjulgeoleku probleemi jaoks sobiva vahendi, mis tagab võimalikult ulatusliku koordineerimise ja annab suurima mõju – nende hulgas võib nimetada vabakaubanduslepinguid, digipartnerlusi, rohelisi liite ja partnerlusi, toorainepartnerlusi ja toorainerühmi ning ELi naabruskonna tugevdatud koostööd. Tarneahela vastupanuvõime ja ELi majandusjulgeoleku toetamisel jätkab EL nimetatud vahendite kasutamist ja kohandab neid.

EL jätkab rohkearvuliste **vabakaubanduslepingute** täielikku rakendamist, astudes samal ajal samme uute lepingute sõlmimiseks. Vabakaubanduslepingud aitavad vähendada ettevõtjate riske, vähendada ja varieerida uute turustusvõimaluste kaudu majanduslikku sõltuvust, luua vastastikku kasulikke majandussidemeid, eelkõige piirkondades, kus ELi kohalolu puudumine jätkaks lünga, mille täidaksid kolmandad riigid, ning toetada ühiskonna ja keskkonna kestlikkust.

Majandusjulgeoleku raames on ELi jaoks oluline tugevdada **partnerlusi arenguriikidega**, kellel võiks olla ülemaailmsetes väärtusahelates senisest suurem roll. ELi rahaline ja tehniline toetus madala ja keskmise sissetulekuga riikidele industrialiseerimiseks, rohepöörde läbiviimiseks ja digilõhe ületamiseks on iseenesest tähtis tegevus, mis avaldab kohalikele kogukondadele positiivset mõju, kuid ühtlasi aitab see maailmamajanduse mitmekesistamise kaudu suurendada ELi majanduslikku vastupanuvõimet.

Sellega seoses on keskse tähtsusega strateegia „**Global Gateway**“ ja **ülemaailmsete taristuinvesteeringute partnerlus**, sest need aitavad kaasa abisaavate riikide majandusjulgeolekule, tihendades majandussidemeid ja integratsiooni maailmamajandusega. Need algatused aitavad ELil ja tema partneritel võtta ühiselt käsile peamised väljakutsed: võidelda kliimamuutuste vastu, võtta kasutusele turvaline digitaristu, parandada tervishoiusüsteeme ja saavutada kestliku arengu eesmärgid, pakkudes samal ajal partneritele kestlikke alternatiive sellistele investeeringutele, mis muudavad neid haavatavaks võlausaldajate majandusliku surveastamise ees. Samuti aitavad need kaasa ELi majandusjulgeolekule, aidates mitmekesistada tarneahelaid ja integreerida kesksete sektorite väärtusahelad partneritega.

EL jätkab huvipakkuvates küsimustes eri partneritega ka muude koostöövormide arendamist, näiteks **kriitiliste toorainete rühma** kujul kriitiliste toorainete valdkonnas.

Mitmepoolne koostöö

Üleilmsel tasandil loovad mitmepoolne koostöö ja reeglitel põhinev raamistik aluse ELi ja kõigi rahvusvahelise üldsuse liikmete majanduslikule julgeolekule. Isegi strateegilise rivaalitseamise ja majandusliku konkurentsi tingimustes on ruumi rahvusvaheliseks koostööks ühiste probleemide lahendamisel ning suur vajadus selgete reeglite järele, mis tagaks õiglase ja avatud kaubanduse ning takistaks triivi majanduslike jõuvõtete, majandusliku killustumise ja proteksionismi suunas.

Seetõttu on ELi huvides tugevdada rahvusvahelistel foorumitel ja rahvusvahelistes organisatsioonides, nagu G20s, ÜROs ja mitmepoolsetes arengupankades tehtavat **mitmepoolset koostööd**. Kaubandusvaldkonnas jätkab EL **jõupingutusi Maailma Kaubandusorganisatsiooni reformimiseks** ja selle vaidluste lahendamise mooduli taastamiseks, sest Maailma Kaubandusorganisatsioon on aidanud tõhusalt kaasa meelevaldsete ühepoolsete meetmete vähendamisele ja kaubanduspiirangute ulatuse kitsendamisele.

Edasine tegevus

Komisjon ja kõrge esindaja seavad endale oma pädevuse piires järgmised eesmärgid:

- töötada koos liikmesriikidega välja raamistik ELi majandusjulgeolekut mõjutavate **riskide hindamiseks**. Raamistik peaks hõlmama **majandusliku julgeoleku seisukohast kriitilise tähtsusega tehnoloogialahenduste loendi koostamist** ja nendega seotud riskide hindamist, et töötada välja asjakohased leevendusmeetmed;
- pidada **erasektoriga struktureeritud dialoogi**, et arendada välja ühine arusaam majandusjulgeolekust ning julgustada erasektorit täitma nõuetekohaselt hoolsuskohustust ja viima läbi riskijuhtimist, pidades silmas majandusjulgeolekuga seotud probleeme;
- toetada täiendavalt ELi tehnoloogilist suveräänsust ja ELi väärtusahelate vastupanuvõimet ning arendada **Euroopa strateegilise tehnoloogia platvormi** kaudu kriitilise tähtsusega tehnoloogiat;
- vaadata läbi **välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määrus**;
- uurida võimalusi, kuidas tagada piisav sihttoetus **kahesuguse kasutusega tehnoloogia alasele teadus- ja arendustegevusele**;
- rakendada täielikult **ELi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli määrust** ning teha ettepanek selle tulemuslikkuse ja tõhususe tagamiseks;
- teha algatus **välisinvesteeringutega** seotud ohtude maandamiseks;
- panna ette meetmeid **teadusuuringute turvalisuse** parandamiseks ja tagada olemasolevate vahendite süsteemne ja range jõustamine ning teha kindlaks muud võimalikud lüngad;
- uurida võimalusi, kuidas kasutada ELi majandusjulgeoleku suurendamiseks **ühise välis- ja julgeolekupoliitika vahendeid**, sealhulgas hübriidmeetmete kogumit ja

küberdiplomaatia meetmete kogumit ning välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise vastast meetmekogumit;

- teha **ELi ühtsele luureandmete analüüsiüksusele** ülesandeks pöörata erilist tähelepanu ELi majandusjulgeolekut ähvardavate ohtude avastamisele;
- tagada ELi majandusjulgeoleku kaitse ja edendamise täielik integreerimine Euroopa Liidu välistegevusse ning **tihendada koostööd kolmandate riikidega** majandusjulgeoleku küsimustes.

Kokkuvõte

Maailmas, kus kõik riigid on omavahel seotud, ei saa keegi tagada oma majandusjulgeolekut üksipäini. Harva on võimalik vaadelda liikmesriikide majanduslikke ja riiklikke julgeolekuhuve, haavatavust ja meetmeid eraldi teiste liikmesriikide ja liidu kui terviku omast. Üksikute liikmesriikide huvid on lahutamatult seotud siseturu nõuetekohase toimimise, ELi kaubanduspoliitika terviklikkuse ja ELi kui terviku julgeolekuhuvidega.

Kui EL ei suuda tegutseda majandusjulgeoleku edendamisel ühtselt, hakkavad liite looma ja valima ELi partnerid, samas kui pahatahtlikumad osalejad otsiksid võimalusi loodud liite lõhestada ja uusi valdusi omastada. Seepärast on liidu majandusjulgeoleku seisukohast vajalik kõigis poliitikavaldkondades ühine ja kooskõlastatud tegevus ning koostöö ELi ja liikmesriikide vahel. Edu tagab see, kui tegutseda ühtselt.